

Київський столичний університет імені Бориса Грінченка
Факультет педагогічної освіти
Кафедра дошкільної освіти

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з наукової роботи
Наталія ВІННІКОВА
«18» січня 2024 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
НАУКОВИЙ СЕМІНАР
«АЛЬТЕРНАТИВНІ СИСТЕМИ ПІДГОТОВКИ ВИХОВАТЕЛІВ ДІТЕЙ
ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ»**

для аспірантів

спеціальності 012 «Дошкільна освіта»
освітнього рівня третього (освітньо-наукового)
освітньо-наукової програми «Дошкільна освіта»

Київ – 2024

Розробник:

Пономаренко Тетяна Олександрівна, професор кафедри дошкільної освіти Факультету педагогічної освіти Київського столичного університету імені Бориса Грінченка, доктор педагогічних наук, професор.

Викладач:

Пономаренко Тетяна Олександрівна, професор кафедри дошкільної освіти Факультету педагогічної освіти Київського столичного університету імені Бориса Грінченка, доктор педагогічних наук, професор.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри дошкільної освіти
Протокол від 18.01.2024 р., № 1

Завідувач кафедри Олена ПОЛОВІНА

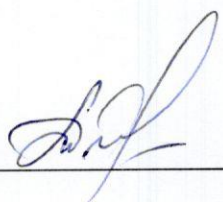
Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-наукової програми «Дошкільна освіта»

«18» січня 2024 р.

Гарант освітньо-наукової програми Тетяна ПОНОМАРЕНКО

Робочу програму перевірено

«18» січня 2024 р.

Завідувач аспірантури, докторантури Ілона ТРИГУБ

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» _____ 20__ р. Протокол № _____
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» _____ 20__ р. Протокол № _____
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» _____ 20__ р. Протокол № _____
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» _____ 20__ р. Протокол № _____
(підпис) (ПІБ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формою навчання	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
НАУКОВИЙ СЕМІНАР «АЛЬТЕРНАТИВНІ СИСТЕМИ ПІДГОТОВКИ ВИХОВАТЕЛІВ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ»		
Вид дисципліни	вибіркова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів / годин	4 / 120	
Рік навчання	3	3
Семестр	6	6
Кількість змістовий модулів з розподілом:	3	3
Обсяг кредитів	4	4
Обсяг годин, в тому числі:	120	120
Аудиторні	32	16
Модульний контроль	8	-
Самостійна робота	80	104
Форма семестрового контролю	залік	залік

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни – формування готовності майбутніх докторів філософії з дошкільної освіти до вивчення, узагальнення, систематизації теоретико-методологічних основ альтернативних систем професійної підготовки вихователів дітей раннього й дошкільного віку й упровадження досвіду застосування означених систем або їх компонентів в практику сучасної вітчизняної вищої педагогічної освіти в умовах соціально-політичних змін, турбулентності, невизначеності розвитку, воєнного стану української держави.

Завдання навчальної дисципліни:

– розширення, поглиблення, узагальнення знань майбутніх докторів філософії з дошкільної освіти про теоретико-методологічні, науково-методичні засади альтернативних систем професійної підготовки вихователів дітей раннього й дошкільного віку;

– формування в майбутніх докторів філософії практичного досвіду застосування альтернативних систем або їх компонентів у практиці сучасної вітчизняної вищої педагогічної освіти.

– формування в майбутніх докторів філософії здатності навчатися протягом життя, підвищувати професійну компетентність, здійснювати професійний саморозвиток, планувати програму професійного самовдосконалення.

Інтегральна компетентність.

Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми дошкільної освіти, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне і практичне значення, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики.

Спеціальні компетентності.

ФК 1. Здатність оперувати науковою термінологією та вибудовувати ієрархію наукових понять за рівнями їх узагальнення; розуміти системність, взаємозв'язок та цілісність психолого-педагогічних явищ і процесів; орієнтуватися у сучасних нормативно-правових документах, тенденціях освітньої політики в Україні; аналізувати освітні процеси в історичній ретроспективі; застосовувати компаративний аналіз щодо вивчення актуальних проблем дошкільної освіти в зарубіжному та вітчизняному контекстах; узагальнювати та мультиплікувати інноваційний досвід у власних дослідженнях.

ФК 10. Здатність навчатися протягом життя, підвищувати професійну компетентність, здійснювати професійний саморозвиток, планувати програму професійного самовдосконалення.

3. Результати навчання за дисципліною.

ПРН 15. Порівнює та оцінює актуальні проблеми дошкільної освіти, проводить моніторинг власних наукових результатів; володіє діагностичним інструментарієм збору й аналізу результатів експериментальної роботи; здатен до компаративного аналізу програмних документів у галузі дошкільної освіти в контексті вітчизняного та зарубіжного теоретико-методологічного досвіду, розробки освітніх парціальних програм для дітей дошкільного віку, впровадження програм для дітей дошкільного віку в освітній процес закладу дошкільної освіти; реалізації стандарту дошкільної освіти.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Розподіл годин між видами робіт						
	Аудиторна						Самостійна
	Усього	Лекції	Семинари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади підготовки вихователів дітей раннього й дошкільного віку							
Тема 1. Нормативно-правова основа професійної підготовки вихователів закладів дошкільної освіти	12	2	2				8
Тема 2. Зміст та особливості професійної підготовка вихователів дітей раннього й дошкільного віку	14	2	2				10
Тема 3. Концепції педагогічної освіти вихователів закладів дошкільної освіти	10	2					8
МКР	2						
Разом за модуль	36	6	4				26
Змістовий модуль 2. Професійна підготовка вихователів в умовах альтернативності компонентів освітньої системи							
Тема 4. Рівні та види професійної освіти вихователів дітей раннього й дошкільного віку	12	2	2				8
Тема 5. Форми професійної підготовки вихователів закладів дошкільної освіти	14	2	2				10
Тема 6. Альтернативність систем професійного вдосконалення вихователів	10	2					8
Тема 7. Підготовка вихователів в умовах воєнного стану української держави	10	2					8
МКР	4						
Разом за модуль	46	8	4				34
Змістовий модуль 3. Альтернативні системи професійної підготовки дошкільних педагогів в зарубіжних країнах							
Тема 8. Альтернативні сучасні системи професійної підготовки дошкільних педагогів в країнах Західної Європи	16	4	2				10
Тема 9. Альтернативні освітні системи професійної підготовки дошкільних педагогів у США, Канаді, Туреччині	14	2	2				10
МКР	2						
Разом за модуль	30	6	4				20
Разом за семестр	120	20	12	-	-	-	80

Тематичний план для заочної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Розподіл годин між видами робіт						
	Аудиторна						Самостійна
	Усього	Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади підготовки вихователів дітей дошкільного віку							
Тема 1. Нормативно-правова основа професійної підготовки вихователів закладів дошкільної освіти			2				11
Тема 2. Зміст та особливості професійної підготовки вихователів дітей раннього й дошкільного віку		2					11
Тема 3. Концепції педагогічної освіти вихователів закладів дошкільної освіти							12
Разом за модуль		2	2				34
Змістовий модуль 2. Професійна підготовка вихователів в умовах альтернативності компонентів освітньої системи							
Тема 4. Рівні та види професійної освіти вихователів дітей раннього й дошкільного віку		2					12
Тема 5. Форми професійної підготовки вихователів закладів дошкільної освіти		2					12
Тема 6. Альтернативність систем професійного вдосконалення вихователів			2				11
Тема 7. Підготовка вихователів в умовах воєнного стану української держави			2				11
Разом за модуль		4	4				46
Змістовий модуль 3. Системи професійної підготовки дошкільних педагогів в зарубіжних країнах							
Тема 8. Альтернативні сучасні системи професійної підготовки дошкільних педагогів в країнах Західної Європи		2					12
Тема 9. Альтернативні освітні системи професійної підготовки дошкільних педагогів у США, Канаді, Туреччині			2				12
Разом за модуль		2	2				24
Разом	120	8	8	-	-	-	104

5. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ПІДГОТОВКИ ВИХОВАТЕЛІВ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Тема 1. Нормативно-правова основа професійної підготовки вихователів закладів дошкільної освіти

Права громадян на освіту в межах Конституції України. Законодавство України про освіту. Засади державної політики України у сфері освіти (Закони України «Про освіту», «Про дошкільну освіту»). Професійна підготовка вихователів на основі філософії розвитку особистості в період дитинства (за Державним стандартом дошкільної освіти; 2021 р.). Професійна підготовка вихователів відповідно професійного стандарту вихователя закладу дошкільної освіти (2021 р.). Стандарти вищої освіти України: перший (бакалаврський), другий (магістерський) рівні вищої освіти.

Основні поняття теми: професійна підготовка, законодавство, державна політика, державний стандарт, професійний стандарт.

Рекомендовані джерела:

Основні: 1, 2, 5.

Додаткові: 5, 6, 7.

Інтернет-ресурси: 1, 2, 3, 4.

Тема 2. Зміст та особливості професійної підготовки вихователів дітей раннього й дошкільного віку

Актуальність та сутність професійної підготовки вихователів закладів дошкільної освіти. Професійна компетентність вихователів в сукупності її компонентів (ціннісно-мотиваційного, когнітивного, діяльнісного, емоційного, особистісного) як результат їх професійної підготовки. Стандарти вищої освіти України (перший (бакалаврський) рівень вищої освіти; 2019 р.; другий (магістерський) рівень вищої освіти.), професійний стандарт «Вихователь закладу дошкільної освіти» (2021 р.) як основа професійної підготовки вихователів дітей раннього й дошкільного віку. Особливості діагностики й становлення професійної компетентності вихователів.

Основні поняття теми: професійна компетентність, ціннісно-мотиваційний компонент, когнітивний компонент, діяльнісний компонент, емоційний компонент, особистісний компонент, стандарт, діагностика.

Рекомендовані джерела:

Основні: 2, 3.

Додаткові: 5, 6, 7.

Інтернет-ресурси: 1, 2, 3, 4.

Тема 3. Концепції педагогічної освіти вихователів закладів дошкільної освіти

Зарубіжні концепції педагогічної освіти вихователів дітей дошкільного віку: персоналістична, прагматична (компетентнісна), прогресивна, багатостороння (В. Оконь); технологічна, гуманістична (функціональна) (Х. Квятковська); концепція «навчання через практику» (Д. Фіш); загальноосвітня, загальнопрофесійна, професійно-спеціалізована (Т. Левовицький). Вітчизняна концепція мультиконцептуального підходу до фахової підготовки вихователів: переосмислення ролі викладача; пріоритетність морально-духовного розвитку майбутніх і чинних вихователів; застосування інновацій в освітньому процесі; практична спрямованість освітнього процесу; еволюція онлайн-навчання тощо.

Основні поняття теми: концепція, мультиконцептуальний підхід.

Рекомендовані джерела:

Основні: 2, 3.

Додаткові: 1, 2, 3, 4, 8.

Інтернет-ресурси: 1, 2.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2.

ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА ВИХОВАТЕЛІВ В УМОВАХ АЛЬТЕРНАТИВНОСТІ КОМПОНЕНТІВ ОСВІТНЬОЇ СИСТЕМИ

Тема 4. Рівні та види професійної освіти вихователів дітей раннього й дошкільного віку

Фахова передвища освіта. Вища освіта. Освіта дорослих. Кваліфікації фахової передвищої освіти (фаховий молодший бакалавр) та вищої освіти (бакалавр, магістр, доктор філософії, доктор наук) за Національною рамкою кваліфікацій. Формальна освіта. Неформальна освіта. Інформальна освіта (самоосвіта). Освіта осіб з особливими освітніми потребами на всіх рівнях освіти.

Основні поняття теми: формальна освіта, неформальна освіта, інформальна освіта (самоосвіта); національна рамка кваліфікацій, бакалавр, магістр, доктор філософії, доктор наук.

Рекомендовані джерела:

Основні: 2, 3, 5.

Додаткові: 5, 6, 7.

Інтернет-ресурси: 1, 2, 4.

Тема 5. Форми професійної підготовки вихователів закладів дошкільної освіти

Заклади вищої педагогічної освіти різних форм власності (залежно від засновника): державний, комунальний, приватний, корпоративний. Форми професійної підготовки вихователів закладів дошкільної освіти: інституційна (очна (денна, вечірня), заочна, дистанційна, мережева тощо); індивідуальна (екстернатна, сімейна (домашня), педагогічний патронаж, на робочому місці, дуальна тощо); очна (денна,

вечірня), заочна форми здобуття освіти. Особливості застосування різних форм професійної підготовки вихователів на різних рівнях освіти.

Основні поняття теми: форма власності, державний, комунальний, приватний, корпоративний, форма професійної підготовки.

Рекомендовані джерела:

Основні: 2, 3, 5.

Додаткові: 5, 6, 7.

Інтернет-ресурси: 1, 2.

Тема 6. Альтернативність систем професійного вдосконалення вихователів

Складові професійного вдосконалення вихователів: післядипломна освіта; професійне навчання; курси перепідготовки та/або підвищення кваліфікації; будь-які інші складники, що передбачені законодавством, запропоновані суб'єктом освітньої діяльності або самостійно визначені вихователями. Види післядипломної освіти вихователів: спеціалізація; перепідготовка; підвищення кваліфікації, стажування.

Основні поняття теми: неперервна освіта, професійне вдосконалення, післядипломна освіта, підвищення кваліфікації, стажування.

Рекомендовані джерела:

Основні: 2, 3, 5.

Додаткові: 5, 6, 7.

Інтернет-ресурси: 1, 2.

Тема 7. Підготовка вихователів в умовах воєнного стану української держави

Система підготовки вихователів дітей раннього й дошкільного віку в Україні в умовах воєнного стану. Законодавчо-нормативне забезпечення підготовки вихователів в умовах воєнного стану держави. Особливості організації освітнього процесу з підготовки вихователів в закладах фахової передвищої та вищої освіти в період воєнного стану. Забезпечення якості підготовки вихователів в умовах війни в країні. Професійна підготовка вихователів в умовах європейської освітньої інтеграції.

Основні поняття теми: воєнний стан, якість підготовки, європейська освітня інтеграція.

Рекомендовані джерела:

Основні: 2, 3, 5.

Додаткові: 5, 6, 7.

Інтернет-ресурси: 1, 2, 4.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. СИСТЕМИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ДОШКІЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ В ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ

Тема 8. Сучасні системи професійної підготовки дошкільних педагогів в країнах Західної Європи

Професійна підготовка дошкільних педагогів у контексті освітньої політики країн Західної Європи (Австрії, Великої Британії, Данії, Німеччини, Фінляндії, Франції, Кіпру). Європейська кваліфікаційна рамка як орієнтир якості професійної підготовки дошкільних педагогів у Західній Європі. Сучасні концептуальні засади та наукові підходи до професійної підготовки дошкільних педагогів в країнах Західної Європи. Організаційно-методичне забезпечення (зміст, форми, методи, засоби тощо) професійної підготовки дошкільних педагогів в країнах Західної Європи.

Основні поняття теми: професійна підготовка, освітня політика, європейська кваліфікаційна рамка, організаційно-методичне забезпечення.

Рекомендовані джерела.

Основні: 2, 3, 4.

Додаткові: 1, 2, 3, 4, 8.

Тема 9. Освітні системи професійної підготовки дошкільних педагогів у США, Канаді, Туреччині.

Освітня політика в галузі педагогічної освіти як стратегія професійної підготовки дошкільних педагогів у США, Канаді, Туреччині. Стандарти та профілі професійної педагогічної освіти в США, Канаді, Туреччині. Особливості освітнього процесу в освітніх інституціях вищеозначених країн.

Основні поняття теми: освітня політика, стратегія професійної підготовки, освітні інституції, стандарти.

Рекомендовані джерела.

Основні: 3.

Додаткові: 1, 2, 3, 4, 8.

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень аспірантів денної форми навчання

Види діяльності	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3	
		Кількість одиниць	Макс. кіл. балів	Кількість одиниць	Макс. кіл. балів	Кількість одиниць	Макс. кіл. балів
Відвідування лекцій	1	3	3	4	4	3	3
Відвідування семінарських занять	1	2	2	2	2	2	2
Робота на семінарському занятті	10	2	20	2	20	2	20
Виконання завдань для самостійної роботи	5	1	5	1	5	1	5
Модульна контрольна робота	25	1	25	1	25	1	25
Разом		-	55	-	56	-	55
Максимальна кількість балів				166:100 = 1,66			
Розрахунок коефіцієнта				1,66			

6.2. Система оцінювання навчальних досягнень аспірантів заочної форми навчання

Види діяльності	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3	
		Кількість одиниць	Макс. кіл. балів	Кількість одиниць	Макс. кіл. балів	Кількість одиниць	Макс. кіл. балів
Відвідування лекцій	1	1	1	2	2	1	1
Відвідування семінарських занять	1	1	1	2	2	1	1
Робота на семінарському занятті	10	1	10	2	20	1	10
Виконання завдань для самостійної роботи	5	1	5	1	5	1	5
Разом		-	17	-	29	-	17
Максимальна кількість балів				63:100 = 0,63			
Розрахунок коефіцієнта				0,63			

6.3. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

№	Вид роботи	Кількість балів		Форми звітності
		ДФН	ЗФН	
Модуль 1. Теоретико-методологічні засади підготовки вихователів дітей дошкільного віку				
1.	Нормативно-правова основа професійної підготовки вихователів закладів дошкільної освіти	5	5	Доповідь з презентацією
Модуль 2. Професійна підготовка вихователів в умовах альтернативності компонентів освітньої системи				
2.	Форми професійної підготовки вихователів закладів дошкільної освіти	5	5	Доповідь з презентацією
Модуль 3. Системи професійної підготовки дошкільних педагогів в зарубіжних країнах				
3.	Організаційно-методичне забезпечення (зміст, форми, методи, засоби тощо) професійної підготовки дошкільних педагогів в країнах Західної Європи	5	5	Доповідь з презентацією
Разом		15	15	

Критерії оцінювання рівня виконання завдань для самостійної роботи

Кількість балів	Критерії оцінювання
5	Завдання виконано якісно, самостійно та своєчасно; зміст завдання розкритий у повному обсязі, доцільно обрані інформаційні джерела, дібрана інформація систематизована й проаналізована; аспірант виявив ініціативність у пошуку додаткових джерел інформації та креативність у розумінні й творчому використанні набутих знань та умінь
4	Завдання виконано самостійно та своєчасно; зміст завдання загалом розкритий, однак включені матеріали, що не мають безпосереднього відношення до теми; виявлено схильності до системно-наукового аналізу, прагнення до творчого використання набутих знань та умінь, але просліджується наявність незначних помилок
3	Завдання виконано не своєчасно, має місце порушення логіки й структури розробленого матеріалу; робота не містить авторської думки; в наявності суттєві помилки у виконанні завдання, проте аспірант спроможний усунути їх в освітній взаємодії з викладачем
0-2	Завдання виконано поверхово, фрагментарно, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення; виконання завдання несвоєчасне; не містить авторської думки

6.4. Форми проведення модульного контролю

Модульний контроль здійснюється у формі виконання письмових робіт у Word Doc.

1) МРК 1 – розробити доповідь з презентацією на тему «Професійна компетентність вихователя дітей раннього й дошкільного віку як сукупності її ціннісно-мотиваційного, когнітивного, діяльнісного, емоційного, особистісного компонентів».

2) МРК 2 – створити есе з теми «Підготовка вихователів дітей раннього й дошкільного віку в умовах воєнного стану української держави».

3) МРК 3 – скласти анотації опрацьованих літературних джерел до третього модуля «Системи професійної підготовки дошкільних педагогів в зарубіжних країнах» (не менше 20-ти).

Підсумкова кількість балів (max – 25)	Критерії оцінювання
20 - 25	Виставляється за повний, глибокий, точний, логічно структурований зміст виконаного завдання, який свідчить про знання сутності понять змістових модулів дисципліни, аналітичні навички, характеризується нестандартністю, унікальністю, оригінальністю прикладів, грамотністю виконання щодо граматики, стилістики
15 - 19	Виставляється за недостатньо повний, глибокий, точний, логічно структурований зміст виконаного завдання, який свідчить про недостатні знання сутності понять змістових модулів дисципліни, недостатні аналітичні навички, характеризується лише деякими авторськими думками й знахідками; наявністю певних помилок у галузях граматики, стилістики
10 - 14	Виставляється за значну відсутність повноти, глибини, точності, логічної структурованості змісту виконаного завдання, який свідчить про значне нерозуміння сутності понять змістових модулів дисципліни, значні труднощі в аналітичній діяльності, про стандартність, відсутність авторської індивідуальності при виконанні завдання, наявність значних помилок у галузях граматики, стилістики
0 - 9	Виставляється за майже або відсутність змісту виконаного завдання, який свідчить про досить значне нерозуміння сутності понять змістових модулів дисципліни, неподоланні труднощі в аналітичній діяльності, про відсутність авторської індивідуальності при виконанні завдання, наявність досить значних помилок у галузях граматики, стилістики

6.5. Форми проведення семестрового контролю

Формою проведення семестрового контролю є **залік**, який проводиться за накопичувальною схемою балів впродовж семестру.

Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю

1. Права громадян на освіту в межах законодавства України про освіту.
2. Професійна підготовка вихователів за Державним стандартом дошкільної освіти 2021 р.).

3. Професійна підготовка вихователів відповідно професійного стандарту вихователя закладу дошкільної освіти (2021 р.).
4. Стандарти вищої освіти України зі спеціальності 012 «Дошкільна освіта».
5. Актуальність та сутність професійної підготовки вихователів закладів дошкільної освіти.
6. Професійна компетентність вихователів в сукупності її компонентів як результат їх професійної підготовки.
8. Особливості діагностики й становлення професійної компетентності фахівців дошкільної освіти.
9. Зарубіжні концепції педагогічної освіти вихователів дітей дошкільного віку. Вітчизняна концепція мультikonцептуального підходу до фахової підготовки вихователів.
10. Фахова передвища освіта, вища освіта, освіта дорослих.
11. Формальна освіта, неформальна освіта, інформальна освіта (самоосвіта).
12. Освіта осіб з особливими освітніми потребами на всіх рівнях освіти.
13. Заклади вищої педагогічної освіти різних форм власності.
14. Форми професійної підготовки вихователів закладів дошкільної освіти.
15. Особливості застосування різних форм професійної підготовки вихователів на різних рівнях освіти.
16. Складові професійного вдосконалення вихователів.
17. Види післядипломної освіти вихователів.
18. Система підготовки вихователів дітей раннього й дошкільного віку в Україні в умовах воєнного стану.
19. Законодавчо-нормативне забезпечення підготовки вихователів в умовах воєнного стану держави.
20. Особливості організації освітнього процесу з підготовки вихователів в закладах фахової передвищої та вищої освіти в період воєнного стану.
21. Забезпечення якості підготовки вихователів в умовах війни в Україні.
22. Професійна підготовка вихователів в умовах європейської освітньої інтеграції.
23. Професійна підготовка дошкільних педагогів у контексті освітньої політики країн Західної Європи
24. Європейська кваліфікаційна рамка як орієнтир якості професійної підготовки дошкільних педагогів у Західній Європі.
25. Сучасні концептуальні засади та наукові підходи до професійної підготовки дошкільних педагогів в країнах Західної Європи.
26. Організаційно-методичне забезпечення (зміст, форми, методи, засоби тощо) професійної підготовки дошкільних педагогів в країнах Західної Європи.
27. Освітня політика в галузі педагогічної освіти як стратегія професійної підготовки дошкільних педагогів у США, Канаді, Туреччині.
28. Стандарти та профілі професійної педагогічної освіти в США, Канаді, Туреччині.
29. Особливості освітнього процесу в освітніх інституціях США, Канаді, Туреччині.
30. Дослідження змісту та особливостей підготовки дошкільних педагогів у країнах Євросоюзу.

6.6. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

7. Рекомендовані джерела:

Основні:

1. Базовий компонент дошкільної освіти в Україні. (Державний стандарт дошкільної освіти). Нова редакція. Київ, 2021. Наказ МОН № 33 від 12.01.2021 року. URL: <https://ezavdnz.mcfra.gov.ua/book?bid=37876> (дата звернення: 26.12.2023).
2. Беленька Г. Підготовка вихователів дітей дошкільного віку: вектор євроінтеграції. Збірник наукових праць. Педагогічна освіта: теорія і практика. Психологія. Педагогіка. № 35 (1) 2021. С. 30–35.
3. Інноваційний розвиток вищої освіти: глобальний, європейський та національний виміри змін: матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції (23–24 квітня 2020 року, м. Суми). Суми: Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2020. 191 с
4. Мельник Н.І. Професійна підготовка дошкільних педагогів у країнах Західної Європи: теорія і практика: монографія. Умань. ФОП Жовтий О.О., 2016. 392 с.
5. Освіта України в умовах воєнного стану. Інформаційно-аналітичний збірник. Інститут освітньої аналітики. 2022. 58 с.

Додаткові:

1. Зарубіжний досвід професійної підготовки педагогів : аналітичні матеріали / Авшениук Н.М., Дяченко Л.М., Котун К.В., Марусинець М.М., Огієнко О.І., Сулима О.В., Постригач Н.О. Київ : ДКС «Центр», 2017. 83 с.

2. Козак Л. Сучасні дошкільна освіта: європейський досвід. Освітологічний дискурс. 2017. № 3-4 (18-19). С. 235–251
3. Мельник Н. Професійна підготовка педагогів дошкільних установ у Франції: загальні особливості. *Наука і освіта*. 2015. № 9. С. 131-138.
4. Мельник Н. Фахова підготовка кадрів дошкільної освіти у США. 2012. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/265/1/N_Melnyk_formation%20of%20P%20PT%20C%20in%20USA.pdf (дата звернення: 26.12.2023).
5. Про затвердження професійного стандарту «Вихователь закладу дошкільної освіти». Наказ МОН України від 19 жовтня 2021 р. № 755-21. URL: https://osvita.ua/doc/files/news/848/84885/NAKAZ_755.pdf (дата звернення: 09.01.2024).
6. Стандарт вищої освіти України. Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти. Наказ Міністерства освіти і науки України 21.11.2019 р. № 1456. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2021/07/28/012-Doshk.osvita-bakalavr.28.07.pdf> (дата звернення: 09.01.2024).
7. Стандарт вищої освіти України. Другий (магістерський) рівень вищої освіти. Наказ Міністерства освіти і науки України 29.04.2020 р. № 572. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vyshcha/standarty/2020/05/2020-zatverd-standart-012-m.pdf> (дата звернення: 09.01.2024).
8. Сулима О.В. Підготовка вихователів дошкільних закладів у Федеративній Республіці Німеччина: історії, реалії, перспективи / методичний посібник. К.: Видавництво «Альфа-Пік», 2010. 72 с.

Інтернет-ресурси:

1. Закон України «Про дошкільну освіту». Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2001, № 49, ст.259. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2628-14#Text> (дата звернення: 09.01.2024).
2. Закон України «Про освіту». Відомості Верховної Ради (ВВР), 2017, № 38-39, ст.380. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (дата звернення: 09.01.2024).
3. Конституція України. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996, № 30, ст. 141). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 09.01.2024).
4. Про затвердження Національної рамки кваліфікацій. Постанова Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1341. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF#n12> (дата звернення: 09.01.2024).

**ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«НАУКОВИЙ СЕМІНАР «АЛЬТЕРНАТИВНІ СИСТЕМИ
ПІДГОТОВКИ ВИХОВАТЕЛІВ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ»**

Змістовий модуль 1

**Теоретико-методологічні засади підготовки вихователів дітей
дошкільного віку**

Семінарське заняття 1

**Тема 1. Нормативно-правова основа професійної підготовки вихователів
закладів дошкільної освіти**

Теоретична частина.

Питання для обговорення

1. Законодавство України про освіту.
2. Засади державної політики України у сфері освіти (Закони України «Про освіту», «Про дошкільну освіту»).
3. Професійна підготовка вихователів на основі філософії розвитку особистості в період дитинства (за Державним стандартом дошкільної освіти; 2021 р.).
4. Професійна підготовка вихователів відповідно професійного стандарту вихователя закладу дошкільної освіти (2021 р.).
5. Стандарти вищої освіти України: перший (бакалаврський), другий (магістерський) рівні вищої освіти.

Практична частина.

Підготувати відео-презентацію з теми «Нормативно-правові документи у галузі підготовки вихователів дітей раннього й дошкільного віку в Україні»

Рекомендовані джерела:

Основні: 1, 2, 5.

Додаткові: 5, 6, 7.

Інтернет-ресурси: 1, 2, 3, 4.

Семінарське заняття 2

**Тема 2. Зміст та особливості професійної підготовки вихователів дітей
раннього й дошкільного віку**

Теоретична частина.

Питання для обговорення

1. Актуальність та сутність професійної підготовки вихователів закладів дошкільної освіти.
2. Професійна компетентність вихователів в сукупності її компонентів.
3. Стандарти вищої освіти України спеціальності 012 «Дошкільна освіта», професійний стандарт «Вихователь закладу дошкільної освіти» (2021 р.) як основа професійної підготовки вихователів.
4. Особливості діагностики й становлення професійної компетентності вихователів.

Практична частина.

Дослідити рівень та особливості розвитку будь-якого компоненту професійної компетентності майбутніх вихователів дітей дошкільної освіти за спеціально розробленою діагностичною методикою.

Рекомендовані джерела:

Основні: 2, 3.

Додаткові: 5, 6, 7.

Інтернет-ресурси: 1, 2, 3, 4.

Змістовий модуль 2

Професійна підготовка вихователів в умовах альтернативності компонентів освітньої системи

Семінарське заняття 3

Тема 4. Рівні та види професійної освіти вихователів дітей раннього й дошкільного віку

Теоретична частина.

Питання для обговорення

1. Фахова передвища освіта вихователів.
2. Вища освіта вихователів.
3. Освіта чинних вихователів.
4. Кваліфікації фахової передвищої та вищої освіти за Національною рамкою кваліфікацій.
5. Формальна освіта вихователів.
6. Неформальна освіта вихователів.
7. Інформальна освіта (самоосвіта) вихователів.
8. Освіта осіб з особливими освітніми потребами на всіх рівнях освіти за спеціальністю 012 «Дошкільна освіта».

Практична частина.

Розробити зміст лекції-дискусії «Формальна, неформальна, інформальна види освіти вихователів дітей раннього й дошкільного віку: досягнення, проблеми, перспективи розвитку».

Рекомендовані джерела:

Основні: 2, 3, 5.

Додаткові: 5, 6, 7.

Інтернет-ресурси: 1, 2, 4.

Семінарське заняття 4

Тема 5. Форми професійної підготовки вихователів закладів дошкільної освіти

Теоретична частина.

1. Заклади вищої педагогічної освіти різних форм власності.
2. Форми професійної підготовки вихователів закладів дошкільної освіти.
3. Особливості застосування різних форм професійної підготовки вихователів на різних рівнях освіти.

Практична частина.

4. Підготувати відео-презентацію з теми «Форми професійної підготовки вихователів закладів дошкільної освіти».

Рекомендовані джерела:

Основні: 2, 3, 5.

Додаткові: 5, 6, 7.

Інтернет-ресурси: 1, 2.

Змістовий модуль 3

Системи професійної підготовки дошкільних педагогів в зарубіжних країнах

Семінарське заняття 5

Тема 8. Сучасні системи професійної підготовки дошкільних педагогів в країнах Західної Європи

Теоретична частина.

1. Професійна підготовка дошкільних педагогів у контексті освітньої політики країн Західної Європи.

2. Європейська кваліфікаційна рамка як орієнтир якості професійної підготовки дошкільних педагогів у Західній Європі.

3. Сучасні концептуальні засади та наукові підходи до професійної підготовки дошкільних педагогів в країнах Західної Європи.

4. Організаційно-методичне забезпечення (зміст, форми, методи, засоби тощо) професійної підготовки дошкільних педагогів в країнах Західної Європи.

Практична частина.

Розробити есе з теми «Професійна підготовка дошкільних педагогів в країнах Західної Європи як альтернатива підготовки вихователів в Україні».

Рекомендовані джерела.

Основні: 2, 3, 4.

Додаткові: 1, 2, 3, 4, 8.

Семінарське заняття 6

Тема 9. Освітні системи професійної підготовки дошкільних педагогів у США, Канаді, Туреччині.

Теоретична частина.

Питання для обговорення

1. Освітня політика в галузі педагогічної освіти як стратегія професійної підготовки дошкільних педагогів у США, Канаді, Туреччині.

2. Стандарти та профілі професійної педагогічної освіти в США, Канаді, Туреччині.

3. Особливості освітнього процесу в освітніх інституціях вищеозначених країн.

Практична частина.

Розробити педагогічні рекомендації щодо впровадження досвіду підготовки дошкільних педагогів у США, Канаді, Туреччині.

Рекомендовані джерела.

Основні: 3.

Додаткові: 1, 2, 3, 4, 8.